

Kinderen immigranten verrijken Duitse literatuur

Immigrantenliteratuur in Duitsland

Boeken - 26 april 2011 - Auteur: Redactie Duitslandweb

Immigranten uit Oost-Europa, de Balkan, Rusland, Turkije en het Midden-Oosten verrijken de Duitse literatuur. Ze zijn in het Duits gaan schrijven en vonden in deze taal een nieuwe *Heimat*, zoals de Iraakse Abbas Khider het uitdrukt. Geen overbodige luxe voor een land dat literair “te lang met zichzelf” bezig was, schrijft Die Zeit.

Het jongste boek van Abbas Khider, de autobiografische roman ‘Die Orangen des Präsidenten’, prijkt deze maand op de *Bestenliste* van de Duitse omroep SWR. Deze lijst, samengesteld door 30 gezaghebbende literatuurcritici, biedt een kwaliteitsalternatief tegenover de verschillende bestsellerlijsten. Khider werd in Bagdad geboren, zat onder Saddam Hussein twee jaar in de gevangenis, vluchtte in 1996 en woont sinds 2000 in Duitsland. Hij schreef eerder de roman ‘Der falsche Inder’.

Nataša Dragnić, in 1965 geboren in Kroatië, maar sinds 1994 woonachtig in Erlangen, debuteerde onlangs met ‘Jeden Tag, jede Stunde’, waarvan in mei een Nederlandse vertaling uitkomt. Deze aandoenlijke roman handelt over een grote, maar tragische liefde en speelt zich grotendeels af in de Kroatische kustplaats Makarska.

Nieuwe thema's

Het zijn twee voorbeelden van Duitse immigrantenliteratuur. Een typisch kenmerk daarvan is dat de auteurs in hun romans vaak terugkeren naar hun geboortegrond. Ze vertellen hoe het was in Irak of in Oost-Europa, of hoe het is om te leven in twee culturen: de cultuur van het land van aankomst en die van het land van herkomst. Zo zijn in de Duitse literatuur nieuwe landschappen en nieuwe thema's ontstaan.

Die thema's zijn welkom. Iris Radisch, recensente van het weekblad Die Zeit, schreef vorig najaar: “We waren literair te lang met onszelf bezig. Afrekenen met de vaders. De schuldvraag. De Duitse deling. Hereniging. Dat moest allemaal worden doorgenomen en verteerd. Intussen groeide een jonge generatie op in Zürich, in Kiel, in Berlijn, in Frankfurt, wier ouders uit de Oeral, uit Servië, uit

Turkije waren gekomen en die er nu toe bijdraagt dat de oude idee van een nationale literatuur heftige rek- en strekoefeningen moet maken.”

Opvallend veel vrouwen

Deze andere literatuur is inderdaad vaak het werk van de kinderen van immigranten, onder hen opvallend veel vrouwen. Dat bleek in het najaar van 2010, toen vooral Melinda Nadj Abonji in Duitsland veel aandacht trok. Zij werd voor haar autobiografische roman ‘Tauben fliegen auf’ onderscheiden met de Deutscher Buchpreis de prestigieuze prijs voor de beste Duitstalige roman. Deze boeiende en goed geschreven roman, die in mei in het Nederlands verschijnt, gaat over een familie uit de Vojvodina, een gebied met een Hongaarse minderheid dat tot Servië behoort. In de jaren zeventig emigreert het gezin naar Zwitserland, waar het na enige tijd een eetcafé kan overnemen.

Abonji, die op vijfjarige leeftijd uit de Vojvodina in Zwitserland aankwam, beschrijft zowel de belevenissen van het gezin in Zwitserland, dat alles onderneemt om goede Zwitsers te worden, als van de familie in de Vojvodina, die regelmatig wordt bezocht.

Nergens echt thuis

Het is een leven in twee werelden en nergens echt thuis. Sommige Zwitserse dorpsgenoten blijven het gezin scheef aankijken en op een kwade dag besmeurt een vandaal de muur van het herentoilet met uitwerpselen. De Balkanoorlog maakt de familie in Servië onbereikbaar en verstoort zelfs de vrede in de keuken van het eetcafé.

Ook voor Alina Bronsky is in Duitsland veel belangstelling. Ze was 13 jaar toen ze in 1991 Rusland verliet. Ze boekte in 2008 een eerste succes met de roman ‘Scherbenpark’ en in de voorbije herfst verscheen ‘Die schärfsten Gerichte der tatarischen Küche’. De hoofdpersoon van die roman, een tirannieke, Tataarse vrouw - “een walgelijk type”, aldus Bronsky - laat toe dat haar kleindochter wordt misbruikt. Als de familie maar naar het Westen kan.

Ook de in Kroatië geboren Marica Bodrozic was jong, 10 jaar, toen ze in 1983 in Duitsland arriveerde. Ze heeft onder meer gedichten geschreven, verhalen, het autobiografische werk ‘Sterne erben, Sterne färben’ en vorig jaar verscheen haar roman ‘Das Gedächtnis der Libellen’.

Twee culturen in botsing

Güner Yasemin Balci werd in Berlijn-Neukölln geboren, is van Turkse afkomst en kent uit eigen ervaring en door haar werk de problemen van Turkse en Arabische jongeren. Ze schreef ‘ArabQueen - oder Der Geschmack der Freiheit’ over de

meisjes Mariam en Fatme uit een traditioneel Koerdisch gezin. In hen komen twee culturen heftig met elkaar in botsing. Thuis worden zij door een strenge, tirannieke vader onderdrukt. Buiten leren ze de vrijheden kennen die horen bij de Duitse jeugdcultuur.

Deze opsomming maakt allerm minst aanspraak op volledigheid. Zo mag bijvoorbeeld Mariam Kühsel-Hussaini niet ontbreken. Zij werd geboren in 1987 in Kaboel, waar haar familie een vooraanstaande positie innam. Haar grootvader Da'ud Hussaini was een gewaardeerde kalligraaf en een vriend van Zahir, de laatste koning van Afghanistan. Haar vader was een bekende dichter. In 1990 vestigde het gezin zich in Zuid-Duitsland, waar Mariam Hussaini niet alleen opgroeide met de verhalen over het leven van haar familie in het vroegere Afghanistan, maar ook met de schoonheid van het schrift en de Perzische dichtkunst.

Kühsel-Hussaini, nu woonachtig in Berlijn, heeft deze verhalen opgeschreven in haar opmerkelijke debuutroman 'Gott im Reiskorn', waarin twee werelden, het Westen en het Oosten, elkaar ontmoeten.

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/2494/kinderen-immigranten-verrijken-duitse-literatuur>